

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-0610-66-25

Druk nr 1282
Warszawa, 20 maja 2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy o podatku od spadków i darowizn.

Projekt ma charakter deregulacyjny.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Finansów.

Z poważaniem

Donald Tusk

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o podatku od spadków i darowizn

Art. 1. W ustawie z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2024 r. poz. 1837) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4a w ust. 1 w pkt 1 wyrazy „art. 6 ust. 1 pkt 2–5, 7 i 8 oraz ust. 2” zastępuje się wyrazami „art. 6 ust. 1 pkt 2–5, 7 i 8 oraz ust. 1a–2”;

2) w art. 6:

a) w ust. 1 w pkt 8 skreśla się wyrazy „, renty”;

b) po ust. 1a dodaje się ust. 1b w brzmieniu:

„1b. Jeżeli przedmiotem nabycia jest prawo majątkowe polegające na obowiązku świadczeń powtarzających się na rzecz nabywcy tego prawa, obowiązek podatkowy powstaje z chwilą:

1) ustanowienia tych świadczeń – w przypadku gdy wartość świadczeń powtarzających się za cały okres trwania obowiązku tych świadczeń:

a) jest ustalona na dzień ich ustanowienia albo

b) została uprawdopodobniona zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt 2;

2) wykonania poszczególnych świadczeń – w przypadkach innych niż określone w pkt 1.”;

3) art. 12 otrzymuje brzmienie:

„Art. 12. 1. Przy ustalaniu wartości prawa majątkowego polegającego na obowiązku świadczeń powtarzających się na rzecz nabywcy tego prawa przyjmuje się:

1) łączną wartość świadczeń powtarzających się za okres, na jaki zostały ustanowione, a jeżeli zostały ustanowione na czas nieokreślony – za okres 10 lat, w przypadku gdy wartość świadczeń powtarzających się jest ustalona na dzień ich ustanowienia za cały okres trwania obowiązku tych świadczeń;

2) łączną uprawdopodobnioną wartość świadczeń powtarzających się za okres, na jaki zostały ustanowione, a jeżeli zostały ustanowione na czas nieokreślony – za okres 10 lat, w przypadku gdy wartość świadczeń powtarzających się nie jest ustalona na dzień ich ustanowienia za cały okres trwania obowiązku tych świadczeń, a naczelnik urzędu skarbowego, za zgodą podatnika, uprawdopodobni ich wartość;

- 3) wartość poszczególnych świadczeń w przypadkach innych niż określone w pkt 1 i 2.
2. Do obliczenia wartości prawa użytkowania i służebności przepis ust. 1 pkt 1 stosuje się odpowiednio, przy czym ich roczną wartość ustala się w wysokości 4 % wartości rzeczy oddanej w użytkowanie lub obciążonej służebnością.”;
- 4) uchyla się art. 13;
- 5) w art. 18 ust. 3 otrzymuje brzmienie:
- „3. W przypadkach określonych w art. 12 ust. 1 pkt 2 i 3 notariusz nie oblicza ani nie pobiera podatku.”;
- 6) w art. 19 dodaje się ust. 7 w brzmieniu:
- „7. Przepisu ust. 6 nie stosuje się, gdy nabycie zbywanych lub obciążanych rzeczy lub praw majątkowych nastąpiło na podstawie umowy zawartej w formie aktu notarialnego lub było zwolnione od podatku na podstawie art. 4a.”.

Art. 2. Do praw majątkowych polegających na obowiązku świadczeń powtarzających się, użytkowania i służebności ustanowionych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 3. Przepis art. 19 ust. 7 ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się do zbywanych lub obciążanych rzeczy lub praw majątkowych nabytych po dniu 31 grudnia 2006 r.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Zmiana ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2024 r. poz. 1837), zwanej dalej „u.p.s.d.”, stanowi realizację filaru VI: „Wsparcie dla biznesu i deregulacja” planu gospodarczego na 2025 r. „Polska. Rok przełomu”, który zakłada eliminację zbędnych procedur administracyjnych, redukcję kosztów prowadzenia działalności oraz zwiększenie przejrzystości systemu podatkowego. Nowelizacja ma na celu uproszczenie rozliczania podatku w przypadku nabycia prawa majątkowego polegającego na obowiązku świadczeń powtarzających się na rzecz nabywcy, a także ułatwienie i przyspieszenie obrotu majątkiem nabytym tytułem spadku lub w inny nieodpłatny sposób, objęty zakresem ustawy, w formie aktu notarialnego lub od osób z kręgu najbliższej rodziny.

Uproszczenie zasad rozliczania podatku z tytułu nabycia świadczeń powtarzających się

Zmiana u.p.s.d. w zakresie regulacji dotyczących ustalania wartości świadczeń powtarzających się ma na celu zniwelowanie istotnego wzrostu biurokratycznych obowiązków po stronie podatnika, jak i kosztów po stronie organów podatkowych, które są skutkiem interpretacji art. 12 u.p.s.d. zawartej w uchwale składu siedmiu sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 31 marca 2025 r. sygn. akt III FPS 5/24.

Od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn do dnia 31 marca 2025 r. organy podatkowe oraz sądy administracyjne jednolicie uznawały, że podstawę opodatkowania umowy nieodpłatnej renty ustanowionej na czas określony, w której wartość pojedynczego świadczenia jest oznaczona, stanowi suma tych świadczeń.

W uchwale z dnia 31 marca 2025 r. (sygn. akt III FPS 5/24) NSA zmienił swoje dotychczasowe poglądy i stanął na stanowisku, że umowa renty z uwagi na swój losowy charakter stanowi prawo majątkowe, którego wartość nie może być z góry określona co do wysokości, a zatem podstawę opodatkowania w przypadku nabycia nieodpłatnej renty należy ustalać w miarę wykonywania świadczeń. Interpretacja ta jest sprzeczna z dotychczasowym orzecnictwem sądów i praktyką organów podatkowych, lecz z uwagi na moc prawną uchwały pozostaje wiążąca dla składów orzekających sądów administracyjnych, a w konsekwencji także dla organów podatkowych.

Przyjmując wskazany w uchwale sposób ustalania podstawy opodatkowania w miarę wykonywania świadczeń oraz mając na względzie to jak powstaje zobowiązanie podatkowe w podatku od spadków i darowizn, tj. z dniem doręczenia decyzji organu podatkowego ustalającej wysokość tego zobowiązania (a nie z mocy prawa), należy stwierdzić, że nowa interpretacja

przepisów nakłada na podatnika obowiązek składania zeznania podatkowego po każdym wykonanym świadczeniu, zarówno dla celów opodatkowania nabycia takiego świadczenia, jak i odliczenia go od podstawy opodatkowania, np. jako ciężaru darowizny.

Oznacza to, że zarówno podatnik, który nabył rentę, jak i podatnik zobowiązany do jej ustanowienia z tytułu polecenia darczyńcy, są zobowiązani po każdym wykonanym świadczeniu wystąpić do organu podatkowego z wnioskiem o wznowienie postępowania, a organ podatkowy jest zobowiązany na nowo ustalić podstawę opodatkowania oraz wysokość zobowiązania podatkowego, uwzględniając wykonane świadczenie. W przypadku renty ustanowionej dla członka najbliższej rodziny, w celu skorzystania ze zwolnienia podatnik jest zobowiązany do złożenia zgłoszenia po każdym otrzymanym świadczeniu.

Biorąc pod uwagę powyższe, skutkiem wskazanej uchwały jest wzrost biurokratycznych obowiązków po stronie podatników nabywających albo wykonujących świadczenia z tytułu renty, a w przypadku podatników, o których mowa w art. 4a ustawy, ryzyko utraty zwolnienia. Po stronie organów podatkowych nowa interpretacja przepisów prowadzi do wzrostu kosztów związanych z wielokrotnym przeprowadzaniem pełnego postępowania podatkowego i doręczaniem decyzji ustalającej wysokość zobowiązania podatkowego po każdym wykonanym świadczeniu.

Uchwała doprowadziła do zróżnicowania sposobu opodatkowania świadczeń powtarzających się, w zależności o tego, czy wynikają one z umowy renty czy z innego stosunku prawnego zobowiązaniowego. Przykładowo, w przypadku gdy obdarowany został obciążony obowiązkiem wykonania polecenia na rzecz osoby trzeciej polegającego na ustanowieniu świadczenia powtarzającego się w postaci comiesięcznej wypłaty określonej sumy pieniędzy przez 3 lata, organ podatkowy będzie nadal uprawniony do zastosowania dotychczasowej interpretacji przepisów, tj. ustalenia wartości tego obciążenia jednorazowo jako zsumowanej wartości świadczeń. W przypadku gdy świadczenie to zostanie ustalone dożywotnio, wartością tego obciążenia będzie wysokość rocznego świadczenia pomnożona przez 10 lat.

Powyższe uzasadnia zmianę przepisów prowadzącą do uproszczenia zasad rozliczenia podatku, w ten sposób, aby zasady ustalania wartości świadczeń powtarzających się były jednolite i niezależne od tytułu prawnego, jakim zostały ustanowione. Zmiana przepisów przywróci pożądany przez ustawodawcę stan polegający na jednorazowym określaniu podstawy opodatkowania, a co za tym idzie jednorazowym ustaleniu wysokości zobowiązania podatkowego i doręczeniu jednej decyzji podatkowej w tym zakresie.

Przywrócenie zasad obowiązujących do 31 marca 2025 r. zniweluje opisane powyżej negatywne konsekwencje przyjęcia interpretacji przepisów zawartej w uchwale i wprowadzi symetryczne rozwiązanie, w którym zarówno podatnicy zwolnieni od podatku, podatnicy, dla których renta stanowi ciężar darowizny, jak i podatnicy zobowiązani do zapłaty podatku z tytułu nabycia renty, będą zobowiązani do jednorazowego złożenia zeznania podatkowego (zgłoszenia) i rozliczenia podatku.

Mając na uwadze powyższe, proponuje się kompleksowe uregulowanie, w dodawanym w art. 6 ust. 1b, zasad powstania obowiązku podatkowego w przypadku nabycia prawa majątkowego polegającego na obowiązku świadczeń powtarzających się na rzecz nabywcy, w tym wynikającym z umowy renty, oraz w znowelizowanym art. 12 u.p.s.d. określenie zasad ustalania wartości takiego prawa dla celów określenia podstawy opodatkowania. Jeżeli przedmiotem nabycia będzie prawo majątkowe polegające na obowiązku świadczeń powtarzających się, których łączna wartość za okres trwania obowiązku tych świadczeń jest znana w dniu ich ustanowienia (ich wysokość jest możliwa do wyliczenia na podstawie umowy, która łączy strony lub oświadczenia osoby ustanawiającej je), to zasadą będzie powstanie obowiązku podatkowego z chwilą ich ustanowienia oraz przyjęcie przy ustalaniu wartości tych świadczeń łącznej ich wartości, a w przypadku gdy zostały ustanowione na czas nieokreślony – za okres 10 lat (zasada ta jest obecnie zawarta w art. 13 ust. 1 u.p.s.d.). Jeżeli w dniu ustanowienia świadczeń nie będzie znana ich łączna wartość za okres trwania obowiązku tych świadczeń (nie będzie możliwe jej wyliczenie), a możliwe będzie uprawdopodobnienie ich łącznej wartości przez naczelnika urzędu skarbowego, organ ten za zgodą podatnika wyrażoną w postępowaniu podatkowym wszczętym wskutek złożenia przez niego zeznania podatkowego przyjmie przy ustaleniu wartości tych świadczeń tę łączną uprawdopodobnioną wartość. Jedynie w przypadku, gdy wartość świadczeń nie będzie mogła być ustalona ani uprawdopodobniona w dniu ustanowienia świadczeń powtarzających się, obowiązek podatkowy powstanie z chwilą wykonania poszczególnych świadczeń i podstawę opodatkowania będzie stanowiła wartość poszczególnych świadczeń. Obejmie ona przypadki, gdy sposób ustalenia wysokości pojedynczego świadczenia uniemożliwi ustalenie lub uprawdopodobnienie łącznej wartości wszystkich świadczeń za cały czas ich trwania, np. wskutek określenia klauzuli waloryzacyjnej albo określenie wartości świadczenia w oparciu o zmienne kryterium.

Powyższe zasady będą miały zastosowanie do ustalenia wartości prawa majątkowego polegającego na obowiązku świadczeń powtarzających się jako przedmiotu nabycia, a także

gdy wykonanie polecenia polegającego na ustanowieniu świadczeń powtarzających się będzie stanowiło ciężar spadku lub darowizny pomniejszający podstawę opodatkowania.

Zmiana w art. 4a ust. 1 pkt 1 u.p.s.d. polega na uzupełnieniu tego przepisu o odwołanie do art. 6 ust. 1a oraz dodawanego art. 6 ust. 1b. Wskazanie wprost ustępu 1a wyeliminuje wątpliwości w zakresie obowiązku zgłoszenia nabycia majątku w częściach, gdy obowiązek podatkowy powstanie na podstawie art. 6 ust. 1a z chwilą nabycia poszczególnych części.

Zmiana w art. 18. ust. 3 u.p.s.d. dotyczy przypadków, w których notariusz nie pobiera podatku, i stanowi dostosowanie do nowej treści art. 12.

Zmienione przepisy będą miały zastosowanie do nabycia świadczeń powtarzających się ustanowionych po wejściu w życie projektowanej ustawy.

Obrót majątkiem nabytym tytułem spadku lub w inny nieodpłatny sposób objęty zakresem przedmiotowym u.p.s.d.

Zgodnie z art. 19 ust. 6 u.p.s.d. notariusze mogą dokonywać czynności notarialnych, w których przedmiotem obrotu lub obciążenia są rzeczy lub prawa majątkowe nabyte przez zbywcę tytułem spadku lub w inny nieodpłatny sposób objęty zakresem u.p.s.d. tylko wtedy, gdy zbywca przedstawi zaświadczenie wydane przez naczelnika urzędu skarbowego. Zaświadczenie takie ma potwierdzać, że nabycie jest zwolnione od podatku, że należny podatek został zapłacony albo że zobowiązanie podatkowe wygasło wskutek przedawnienia, i stanowi zabezpieczenie przed wyzbyciem się majątku przez podatników w tych przypadkach, gdy uchylają się oni od zapłaty podatku.

Proponowane regulacje eliminują powyższy wymóg w przypadku nabycia rzeczy lub praw majątkowych, mających być przedmiotem czynności notarialnej, gdy nastąpiło ono:

- 1) na podstawie umowy zawartej w formie aktu notarialnego lub
- 2) od osób z kręgu najbliższej rodziny.

W pierwszym przypadku wymóg uzyskiwania zaświadczenia potwierdzającego, że nabycie jest zwolnione od podatku od spadków i darowizn, że należny podatek został zapłacony albo że zobowiązanie podatkowe wygasło wskutek przedawnienia jest zbędny, ponieważ treść aktu notarialnego, na podstawie którego nastąpiło to nabycie, odzwierciedla ten fakt. Notariusze, zgodnie z art. 18 ust. 1 u.p.s.d., są płatnikami podatku od spadków i darowizn od wymienionych w tym przepisie czynności dokonanych w formie aktu notarialnego. W związku z tym są oni obowiązani do pobrania należnego podatku i wpłacenia go na rachunek odpowiedniego urzędu skarbowego. Jeżeli czynność dokonywana w formie aktu notarialnego dotyczy majątku, od

nabycia którego podatek został zapłacony, w oczywisty sposób nie występuje ryzyko, że podatnik będzie uchylał się od jego uiszczenia. Także w przypadkach, w których notariusz sporządzając akt notarialny nie występuje w roli płatnika, organ podatkowy w bardzo krótkim czasie, tj. w ciągu 7 dni od dnia sporządzenia aktu notarialnego, otrzymuje treść tego aktu, zyskując tym samym informację o nabyciu majątku objętego przepisami u.p.s.d.

Drugie rozwiązanie ograniczone jest do obrotu majątkiem nabytym przez najbliższych członków rodziny, o których mowa w art. 4a ust. 1 u.p.s.d., to jest przez małżonka, zstępnych, wstępnych, pasierba, rodzeństwo, ojczyma i macochę, w sposób inny niż w formie aktu notarialnego. Nabycie to z mocy prawa jest zwolnione z podatku od spadków i darowizn, pod warunkiem zgłoszenia właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego w terminie 6 miesięcy od dnia powstania obowiązku podatkowego, lub w przypadku dziedziczenia – od dnia uprawomocnienia się orzeczenia sądu stwierdzającego nabycie spadku oraz udokumentowania otrzymania środków pieniężnych w określonych ustawą przypadkach. Jeżeli zatem podatnik dokonał zgłoszenia nabytego majątku, w efekcie czego nabycie to zostało zwolnione z podatku, obowiązek przedstawienia zaświadczenia naczelnika urzędu skarbowego o zwolnieniu nabycia z podatku przy dokonywaniu obrotu tym majątkiem jest zbędnym formalizmem. W związku z powyższym warunkiem dla zastosowania proponowanych regulacji konieczne będzie uprzednie dokonanie zgłoszenia majątku, będącego przedmiotem dalszego obrotu, a także przedstawienie potwierdzenia tego zgłoszenia notariuszowi.

Proponuje się jednocześnie, aby zwolnienie z obowiązku uzyskiwania zaświadczenia przy dokonywaniu obrotu lub obciążenia rzeczy lub praw majątkowych, którego nabycie podlega podatkowi od spadków i darowizn, dotyczyło majątku nabytego od dnia 1 stycznia 2007 r. Z tą datą wprowadzono bowiem zwolnienie dla osób z kręgu najbliższej rodziny oraz rozszerzono obowiązek przedkładania zaświadczeń także na przypadki, gdy przedmiotem aktu notarialnego jest zbycie lub obciążenie rzeczy lub praw majątkowych nabytych w drodze czynności dokonanych w formie aktu notarialnego. Pozwoli to z jednej strony zrealizować cel projektowanych rozwiązań deregulacyjnych przy zachowaniu spójności przepisów, a z drugiej zabezpieczyć przed wykorzystywaniem ich niezgodnie z zamiarem projektodawcy.

Z uwagi na wprowadzenie pozytywnych rozwiązań dla podatników, proponuje się, aby ustawa weszła w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych, w związku z czym nie podlega procedurze notyfikacji na zasadach przewidzianych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej lub Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia, w przypadkach określonych w obowiązujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przepisach Unii Europejskiej.

Projekt został przekazany do zaopiniowania Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego uzyskując jej pozytywną opinię.

Stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248, z późn. zm.) oraz § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.) projekt ustawy podlega udostępnieniu w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny”.

Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku od spadków i darowizn Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Finansów Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Jarosław Neneman, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Monika Derejko-Kotowska, Dyrektor Departamentu Podatków i Opłat Stanowiących Dochód Jednostek Samorządu Terytorialnego tel. (22) 694 58 04, e-mail: sekretariat.dpl@mf.gov.pl referent projektu: Janina Banach, Naczelnik Wydziału w Departamencie Podatków i Opłat Stanowiących Dochód Jednostek Samorządu Terytorialnego tel. 538 506 217, e-mail: janina.banach@mf.gov.pl	Data sporządzenia 16 maja 2025 r. Źródło: deregulacja MSWiA-3-155 Nr w wykazie prac UDER19
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Zasady rozliczania podatku z tytułu nabycia świadczeń powtarzających się

Naczelny Sąd Administracyjny w składzie siedmiu sędziów w uchwale z dnia 31 marca 2025 r. sygn. akt. III FPS 5/24, dotyczącej umowy nieodpłatnej renty ustanowionej na czas określony, w której wysokość świadczenia jest określona w pieniądzu dokonał interpretacji art. 12 ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2024 r. poz. 1837), zwanej dalej „u.p.s.d.”, który przewiduje dwa sposoby ustalenia podstawy opodatkowania: w miarę wykonywania świadczeń powtarzających się (jeżeli wartość prawa majątkowego nie może być ustalona w chwili powstania obowiązku podatkowego), albo przez przyjęcie prawdopodobnej wartości świadczeń za cały czas trwania obowiązku (za zgodą podatnika).

Uchwała NSA zmieniła dotychczasową linię interpretacyjną sądów administracyjnych oraz utrwaloną praktykę organów podatkowych, polegającą na ustalaniu wartości świadczeń powtarzających się zgodnie z art. 13 ust. 1 u.p.s.d., przez pomnożenie wysokości świadczenia miesięcznego przez liczbę miesięcy, na które zostało ustanowione, gdy w chwili ustanowienia renty znana była wartość pojedynczego świadczenia.

NSA nie zaaprobował stanowiska organów podatkowych i uznał, że umowa renty nie stanowi prawa majątkowego, którego wartość jest z góry ustalona co do wysokości, a zatem podstawę opodatkowania należy ustalać w miarę wykonywania świadczeń powtarzających się wynikających z umowy renty. Taka interpretacja przepisów z jednej strony nakłada obowiązek składania zeznania podatkowego o nabyciu rzeczy lub praw majątkowych po każdym wykonanym świadczeniu, zarówno dla celów opodatkowania nabycia takiego świadczenia, jak i odliczenia go od podstawy opodatkowania jako ciężar. Z drugiej strony w przypadku renty ustanowionej dla członka najbliższej rodziny, w celu skorzystania ze zwolnienia nakłada obowiązek złożenia zgłoszenia po każdym otrzymanym świadczeniu. Biorąc pod uwagę okresowy charakter świadczenia, które zazwyczaj ustalone jest w miesięcznych terminach płatności, skutkiem wskazanej uchwały jest zarówno wzrost biurokratycznych obowiązków po stronie podatników, jak i kosztów po stronie organów podatkowych, a w przypadku podatników, o których mowa w art. 4a ustawy – ryzyko utraty zwolnienia.

Nadmierny biurokratyzm w niektórych przypadkach dokonywania obrotu majątkiem nabytym tytułem spadku lub w inny nieodpłatny sposób objęty zakresem przedmiotowym u.p.s.d.

Zgodnie z art. 19 ust. 6 u.p.s.d., notariusze są zobowiązani powstrzymać się od dokonywania czynności notarialnych, w których przedmiotem obrotu lub obciążenia są rzeczy lub prawa majątkowe nabyte przez zbywcę tytułem spadku lub w inny nieodpłatny sposób objęty zakresem u.p.s.d. do czasu, aż zbywca przedstawi notariuszowi zaświadczenie wydane przez naczelnika urzędu skarbowego potwierdzającego, że nabycie jest zwolnione od podatku, że należny podatek został zapłacony albo zobowiązanie podatkowe wygasło wskutek przedawnienia. Powyższy wymóg uzyskiwania zaświadczenia należy uznać za zbędny w sytuacji, gdy nabycie majątku zbywanego nastąpiło na podstawie umowy zawartej w formie aktu notarialnego lub gdy zbywca należy do osób z kręgu najbliższej rodziny co do zasady zwolnionych z podatku od spadków i darowizn na podstawie art. 4a u.p.s.d.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Uproszczenie i ujednolicenie zasad rozliczania podatku z tytułu nabycia świadczeń powtarzających się

Proponuje się kompleksowe uregulowanie zasad powstania obowiązku podatkowego w przypadku nabycia prawa majątkowego polegającego na obowiązku świadczeń powtarzających się na rzecz nabywcy w dodawanym w art. 6 ust. 1b oraz zasad ustalania wartości nieodpłatnych świadczeń powtarzających się w znowelizowanym art. 12 u.p.s.d. Jeżeli przedmiotem nabycia będzie prawo majątkowe polegające na obowiązku świadczeń powtarzających się, których łączna wartość za okres trwania obowiązku tych świadczeń jest znana w dniu ich ustanowienia (ich wysokość jest możliwa do wyliczenia na podstawie umowy, która łączy strony lub oświadczenia osoby ustanawiającej je), to zasadą będzie powstanie obowiązku podatkowego z chwilą ich ustanowienia oraz przyjęcie przy ustalaniu wartości tych świadczeń łącznej wartości tych świadczeń za okres, na jaki zostały ustanowione, a w przypadku gdy zostały ustanowione na czas nieokreślony – za okres 10 lat (zasada ta jest obecnie zawarta w art. 13 ust. 1 u.p.s.d.).

Jeżeli w dniu ustanowienia świadczeń nie będzie znana ich łączna wartość za okres trwania obowiązku tych świadczeń (nie będzie możliwe jej wyliczenie), a możliwe będzie uprawdopodobnienie ich łącznej wartości przez naczelnika urzędu skarbowego, organ ten za zgodą podatnika wyrażoną w postępowaniu podatkowym wszczętym wskutek złożenia przez niego zeznania podatkowego, przyjmie przy ustaleniu wartości tych świadczeń tę łączną uprawdopodobnioną wartość.

Zasady będą miały zastosowanie do ustalenia wartości prawa majątkowego polegającego na obowiązku świadczeń powtarzających się (jako przedmiotu nabycia) na rzecz nabywcy tego prawa, w tym wynikającym z umowy renty, a także gdy wykonanie polecenia polegającego na ustanowieniu świadczeń powtarzających się będzie stanowiło ciężar spadku lub darowizny pomniejszający podstawę opodatkowania.

Powyższe w znaczący sposób uprości rozliczanie podatku z tytułu nabycia świadczeń powtarzających się oraz wyeliminuje ryzyko utraty zwolnienia podatkowego.

Zniesienie obowiązku uzyskiwania zaświadczeń w niektórych przypadkach dokonywania obrotu majątkiem nabytym tytułem spadku lub w inny nieopłatny sposób objęty zakresem przedmiotowym u.p.s.d.

Proponuje się eliminację obowiązku uzyskiwania zaświadczenia naczelnika urzędu skarbowego potwierdzającego, że nabycie jest zwolnione z podatku od spadków i darowizn, że podatek został zapłacony albo zobowiązanie podatkowe wygasło wskutek przedawnienia, w przypadku gdy przedmiotem dalszego obrotu albo obciążenia w drodze czynności notarialnej, będzie majątek nabyty na podstawie umowy zawartej w formie aktu notarialnego albo od osób należących do kręgu najbliższej rodziny.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Materia unormowana niniejszą ustawą nie jest regulowana w prawie Unii Europejskiej i nie podlega harmonizacji.

Brak jest potrzeby odwoływania się do rozwiązań zagranicznych, gdyż w zakresie objętym projektowaną ustawą mają zastosowanie przepisy wynikające z uregulowań wewnętrznych poszczególnych państw.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Podatnicy podatku od spadków i darowizn	Brak danych		Ograniczenie obowiązku wielokrotnego składania zeznań podatkowych lub zgłoszeń oraz eliminacja konieczności przedstawiania zaświadczenia potwierdzającego, że nabycie własności rzeczy lub praw majątkowych od członków najbliższej rodziny albo w formie aktu notarialnego jest zwolnione z podatku, że należny podatek został zapłacony albo zobowiązanie podatkowe wygasło wskutek przedawnienia.
Naczelnicy urzędów skarbowych	380, jako organy właściwe w sprawie	rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z 24	Brak konieczności prowadzenia wielu postępowań

	podatku od spadków i darowizn	lutego 2017 r. w sprawie terytorialnego zasięgu działania oraz siedzib dyrektorów izb administracji skarbowej, naczelników urzędów skarbowych i naczelników urzędów celno-skarbowych oraz siedziby dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 361)	podatkowych w przypadku świadczeń powtarzających się oraz wydawania zaświadczeń potwierdzających, że nabycie rzeczy lub praw majątkowych jest zwolnione z podatku, że należny podatek został zapłacony albo zobowiązanie podatkowe wygasło, w przypadku obrotu majątkiem nabytym w formie aktu notarialnego albo od członków najbliższej rodziny.
Notariusze	4083	Dane Krajowej Rady Notarialnej: https://krn.org.pl/aktualnosci/w-2023-roku-4083-notariuszy-prowadzilo-3317-kancelarii	Brak obowiązku przedkładania przez strony czynności notarialnych zaświadczeń potwierdzających, że nabycie rzeczy lub praw majątkowych od członków najbliższej rodziny albo w formie aktu notarialnego było zwolnione z podatku, że należny podatek został zapłacony albo zobowiązanie wygasło wskutek przedawnienia.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Nie były prowadzone konsultacje poprzedzające przygotowanie projektu ustawy, tzw. pre-konsultacje publiczne.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa¹⁾ oraz stosownie do § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów²⁾, projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

W celu przeprowadzenia opiniowania i konsultacji publicznych, projekt został przekazany w szczególności do Krajowej Rady Notarialnej, Krajowej Rady Doradców Podatkowych, a także w trybie odrębnym Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, w dniu 9 maja 2025 r. Konsultacje publiczne realizowane były także przez zamieszczenie projektu rozporządzenia w przedmiotowym Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji. Dostępne dla wszystkich podmiotów konsultacje trwały do 15 maja 2025 r. Wyniki konsultacji publicznych zostały przedstawione w raporcie z konsultacji i opiniowania.

Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego na posiedzeniu w dniu 15 maja 2025 roku wydał wiążącą opinię pozytywną do projektu.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Wydatki ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Saldo ogółem												

¹⁾ Dz. U. z 2017 r. poz. 248, z późn. zm.

²⁾ M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.

budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Źródła finansowania		Wprowadzone regulacje nie spowodują istotnych skutków finansowych dla jednostek sektora finansów publicznych, w tym budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego, polegających na zwiększeniu wydatków lub zmniejszeniu dochodów tych jednostek w stosunku do wielkości wynikających z obowiązujących planów budżetowych.										
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		Skutkiem projektowanych regulacji będzie zmniejszenie kosztów budżetu państwa z tytułu wydawania przez naczelników urzędów skarbowych zaświadczeń oraz prowadzenia licznych postępowań podatkowych w sprawach opodatkowania nabycia poszczególnych świadczeń powtarzających się. Eliminacja uzyskiwania zaświadczeń będzie miała marginalny wpływ na dochody jednostek samorządu terytorialnego z tytułu opłaty skarbowej, ze względu na obowiązujące zwolnienie z opłaty skarbowej zaświadczeń wydawanych na wniosek składany za pośrednictwem konta w e-Urzędzie Skarbowym.										
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe												
Skutki												
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)				
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa											
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw											
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe											
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa											
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw											
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Pozytywny skutek polegający na zmniejszeniu biurokratycznych obowiązków po stronie podatników podatku od spadków i darowizn, w tym osób niepełnosprawnych i starszych, przez eliminację obowiązku wielokrotnego składania zeznań podatkowych lub zgłoszeń przy świadczeniach powtarzających się oraz przez eliminację konieczności przedstawiania zaświadczenia potwierdzającego, że nabycie własności rzeczy i praw majątkowych od członków najbliższej rodziny było zwolnione z podatku.										
Niemierzalne												
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń												
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu												
☐ nie dotyczy												
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).						☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy						

☒ zmniejszenie liczby dokumentów ☒ zmniejszenie liczby procedur ☒ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:		☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.		☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy	
Komentarz: Zmiana przepisów odniesie pozytywny skutek polegający na zmniejszeniu biurokratycznych obowiązków po stronie podatników (zmniejszy się liczba składanych zeznań podatkowych i zgłoszeń nabycia majątku), jak i kosztów po stronie organów podatkowych (zmniejszy się liczba postępowań podatkowych).			
9. Wpływ na rynek pracy			
Przedmiotowy projekt nie wywiera wpływu na rynek pracy.			
10. Wpływ na pozostałe obszary			
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe		☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	
		☐ informatyzacja ☐ zdrowie	
Omówienie wpływu		Wejście w życie projektowanej ustawy nie wywiera wpływu na wskazane wyżej obszary.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego			
Proponuje się, aby projektowana ustawa weszła w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia.			
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?			
Z uwagi na przedmiot regulacji nie jest planowana ewaluacja efektów projektu, a tym samym nie przewiduje się stosowania mierników tej ewaluacji.			
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)			
Brak.			

RAPORT Z KONSULTACJI
projektu ustawy
o zmianie ustawy o podatku od spadków i darowizn (UDER19)

1. Omówienie wyników konsultacji publicznych i opiniowania.

a) Podmioty, do których skierowano projekt w celu przedstawienia stanowiska w ramach konsultacji publicznych lub wyrażenia opinii

1. Krajowa Rada Notarialna
2. Krajowa Rada Doradców Podatkowych
3. Konfederacja Lewiatan
4. Unia Metropolii Polskich
5. Unia Miasteczek Polskich
6. Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego

b) Podmioty, które przedstawiły stanowisko lub opinię

1. Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego
2. Stowarzyszenie Notariuszy Rzeczypospolitej Polskiej
3. Ogólnopolska Federacja Stowarzyszeń Uniwersytetów Trzeciego Wieku

c) Omówienie przedstawionych stanowisk lub opinii i odniesienie się do nich

Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego na posiedzeniu w dniu 15 maja 2025 roku wydał wiążącą opinię pozytywną do projektu.

Podniesione przez Stowarzyszenie Notariuszy Rzeczypospolitej Polskiej wątpliwości częściowo pokrywały się z uwagą RCL zgłoszoną w ramach uzgodnień. W tym zakresie uzupełniono uzasadnienie projektu ustawy po uzgodnieniach międzyresortowych, w wersji skierowanej na SKRM.

Ogólnopolska Federacja Stowarzyszeń Uniwersytetów Trzeciego Wieku wyraziła pozytywną opinię co do procedowanych zmian.

2. Informacja o okresie przeprowadzenia konsultacji publicznych i opiniowania i terminie wyznaczonym do zajęcia stanowiska

Projekt został skierowany do konsultacji publicznych oraz opiniowania 9 maja 2025 roku. Termin na zajęcie stanowiska w procesie konsultacji publicznych upłynął 15 maja 2025 r.

3. Przedstawienie wyników zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia projektu z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym.

Projekt nie wymaga zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji oraz uzgodnienia z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym.

4. Podmioty, które zgłosiły zainteresowanie pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa.

Brak zgłoszeń w trybie przepisów o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa.